

LILLA AUGUST PRISET

Kopieringsunderlag

**Del 1
Korta skrivövningar**

AV PÄR SAHLIN, FÖRFATTARE AV BARN- OCH
UNGDOMS BöCKER OCH LÄROMEDEL

Valda ord

Uppgift A – Fem valda ord

Ni har valt ut fem ord som alla i klassen ska använda. Skriv en kort dikt/text om högst åtta rader där de fem valda orden kommer med. Du bestämmer själv när du vill börja en ny rad.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- Hur valde dina klasskamrater att använda orden jämfört med dig?

Uppgift B – Två valda ord

Välj två av de fem valda orden från uppgift A.

Skriv en kort text/dikt om högst åtta rader. Din text ska börja med det ena valda ordet. Din text ska sluta med det andra valda ordet.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- Vilka ord använde dina klasskamrater?
- Var det någon som använde samma två ord som du?

Uppgift C – Upprepa valt ord

Välj ett av de fem valda orden från uppgift A. Skriv en kort text/dikt om högst åtta rader. I din text ska det valda ordet upprepas flera gånger.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- Vilken effekt tycker du att upprepningar har i din text?
- Vilken effekt tycker du att upprepningarna hade i dina klasskamraters texter?

Beskriva och gestalta personer

Med hjälp av personbeskrivningar kan du ge läsaren en tydlig bild av personerna i din berättelse. Inte bara hur personerna ser ut, utan också vilka de är och vad som är deras drivkrafter i en berättelse.

Uppgift A - Armar långa som åror

Det här är en övning i att beskriva en person med hjälp av liknelser och metaforer. Skriv en text där en person kommer in i ett rum. Beskriv personens yttre utseende med hjälp av liknelser och metaforer, till exempel: *Hen är lång som en fura med armar långa som åror.*

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- Var det någon som lyckades använda en oväntad liknelse eller metafor? Vilken?
- På vilka olika sätt använde du och dina klasskamrater liknelser och metaforer för att beskriva er person?

Uppgift B - Med blicken i spegeln

Det här är en övning i att beskriva och gestalta en person. Skriv en kort text/scen där en människa gör sin morgonrutin, till exempel vaknar, klär på sig, sminkar sig, äter sin frukost. Din uppgift är att ge läsaren en så tydlig bild av vem personen är genom att beskriva och gestalta vad personen gör, hur den ser ut, vad den tänker etcetera.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- På vilket sätt lyckades du och dina klasskamrater ge en tydlig bild av er person?

→

Uppgift C – Ett föremål – en människa

Beskriv en person utifrån ett föremål. Det kan till exempel vara ett par skor, ett fordon eller ett hus. På vilket sätt liknar föremålet personen? Hur kan du använda föremålets olika funktioner för att beskriva personen? Vilka yttre och inre beskrivningar av föremålet kan du använda för att beskriva personen?

Skriv i 3-5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- Vilka föremål använde dina klasskamrater för att beskriva sin person?

Beskriva och gestalta miljöer

Med hjälp av miljöbeskrivningar i en text kan du måla upp tydliga scener för läsaren och förmedla olika slags känslöstämningar.

Uppgift A – En gemensam plats

Välj en gemensam plats som alla i gruppen känner till. Beskriv platsen så levande och tydligt som möjligt. Använd alla dina sinnen. Ta hjälp av specifika ordval, adjektiv, liknelser, metaforer och andra bildspråk när du beskriver.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra och jämför de olika beskrivningarna.

Uppgift B – Med ett starkare sinne

Välj en plats. Beskriv platsen så levande som möjligt, men låt ett sinne, till exempel hörseln, vara mer dominant än de andra sinnena. Ta hjälp av specifika ordval, adjektiv, liknelser, metaforer och andra bildspråk när du beskriver.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- Vilket sinne använder du mer än de andra i din text?
- Vilket sinne använde de flesta i klassen?
- Fanns det något sinne som ingen använde? Varför tror du att ingen använde det?
- Vilken effekt fick det när ett sinne blev mer dominant i texten?

Uppgift C – Vilken tid?

Välj en plats. Bestäm vilken tid det är på dygnet och vilken månad eller årstid det är. Beskriv platsen så levande som möjligt, men utan att avslöja vilken tid på dygnet eller året det är. Det ska framgå i dina beskrivningar och gestaltningar av platsen.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra och gissa vilken tid på dygnet och året texten utspelar sig.

→

- Var det lätt eller svårt att gissa vilken tid på dygnet och året det var?
- Vad kan du lära dig av den här övningen?

Uppgift D – En förändrad känsla

Välj en plats. Bestäm en känsla som beskrivningen av platsen ska förmedla (till exempel idyllisk, hotfull, romantisk, karg).

Skriv i 3–5 minuter.

Fortsätt beskriva men låt nu känslan på platsen förändras (något hotfullt stör idyllen, det romantiska blir tragiskt, det karga blir bördigt etc).

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texten högt för varandra.

- Märks det tydligt i texten när känslan förändrades?
- Vilken effekt fick förändringen?
- Hur kan du använda dig av denna effekt i andra texter?

Skriva och gestalta med dialog

Dialogen i en text kan användas till mycket. Med den kan du visa vad människor tycker, känner, tänker och gör. Du kan också använda den för att driva berättelsen framåt eller för att skapa konflikter och missförstånd.

Uppgift A – Fast i ett rum, version 1

Två personer har blivit inlåsta i ett rum. De känner inte varandra så väl, men börjar samtala med varandra. De vill båda komma ut från det låsta rummet. Under samtalets gång ska den ena fatta tycke för den andra.

Skriv dialogen mellan de två. Skriv enbart replikerna mellan personerna, som ett film- eller teatermanus.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp dialogerna högt för varandra.

- Hur märks det i samtalet att den ena har fattat tycke för den andra?

Uppgift B – Fast i ett rum, version 2

Två personer har blivit inlåsta i ett rum. De känner inte varandra så väl, men börjar samtala med varandra. De vill båda komma ut från det låsta rummet. Under samtalets gång uppstår en konflikt mellan de två personerna. Skriv dialogen mellan de två. Skriv enbart replikerna mellan personerna, som ett film- eller teatermanus.

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp dialogerna för varandra.

- Vad är det för konflikt som uppstår i dialogen?
- Hur märks det i sättet som de talar med varandra?

Uppgift C – Fast i ett rum, version 3

Många författare varierar sin dialog med handlingar, beskrivningar och inre monologer. Det gör dialogen mer gestaltande. Välj en av scenerna från uppgift A eller B. Fyll ut dialogen med handlingar, beskrivningar och inre monologer.

→

Skriv i 3–5 minuter.

Läs upp texterna för varandra.

- Jämför texterna med dialogerna från A och B. Vad blev bättre eller sämre?

Skriva och gestalta scener

Med hjälp av händelser i olika scener bygger författaren upp sin text. Gestaltade scener är mest vanliga i skönlitteraturen men finns även i sakprosan, då de kan användas för att exemplifiera en företeelse. I uppgift A-E beskrivs fem olika scener. Variera texten med beskrivningar, dialog och inre tankar. Du bestämmer vilket berättarperspektiv och tempus texten ska skrivas i.

Uppgift A – Vid frukostbordet.

Scen: En familj sitter samlad vid frukostbordet. En person har något som den måste berätta för de andra. Det kan till exempel vara en hemlighet som nu måste ut i ljuset, eller ett beslut som har fattats. Hur reagerar övriga i familjen på det som personen berättar? Skriv scenen och berätta!

Skriv 5–10 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

Uppgift B – En oväntad vändning

Scen: Två personer träffas på ett fik. De har känt varandra länge. Den ena vill prata om festen dem var på i lördags. Den andra vill berätta att hen är kär. Vad händer? Skriv scenen och berätta!

Skriv 5–10 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

Uppgift C – En pinsam scen

Scen: Det är skolavslutning i skolans aula. Tal hålls, sånger sjungs, priser delas ut. Alla är finklädna, alla är glada. Men något händer under avslutningen som förändrar stämningen från uppsluppen och festlig till pinsam och genant. Vad händer? Skriv scenen och berätta!

Skriv 5–10 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

→

Uppgift D – ett farligt/utmanande uppdrag

Scen: Två eller flera personer har tagit på sig ett farligt/utmanande uppdrag. När uppdraget ska utföras ångrar sig en av personerna. Vad är det för uppdrag personerna ska utföra? Varför ångrar sig en av personerna? Hur reagerar de andra? Skriv scenen och berätta!

Skriv 5–10 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra. På vilka olika sätt gestaltade ni texten?

Uppgift E – Världens fest

Scen: En stor fest pågår. Det är fullt av folk som dansar och festar. Musiken dånar. På festen finns två personer. De känner inte varandra, men kommer snart att mötas.

- Skriv scenen först genom den ena personens perspektiv (jagform eller tredje person) fram till att den möter den andra personen.
- Skriv sedan scenen genom den andra personens perspektiv (jagform eller tredje person) fram till att den möter den andra personen.
- Skriv därefter scenen genom att skifta berättarperspektivet mellan de två personerna fram till att de möter varandra.

Skriv 5–10 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra. Vilka skillnader blev det med de olika perspektiven?

Stilövningar á la Raymond Queneau

Författaren Raymond Queneau gav 1947 ut boken *Stilövningar* där han utgick från samma grundhistoria för att sedan variera den i flera olika stilar, till exempel med många eller få ord, med fokus på bara ett sinne, med olika tempus eller med olika versmått. Här nedan följer ett antal skrivövningar, A-H, inspirerade av Queneaus stilövningar. Till varje övning ska du utgå från samma grundhistoria:

En kvinna kliver av bussen. Hon hälsar på en man som rastar sin hund. De talar om vädret. En ung cyklist korsar gatan och är nära att bli påkörd av en lastbil. Kvinnan säger något till cyklisten innan hon går in genom porten till ett flerfamiljshus, tar trapporna upp till sitt våningsplan, låser upp dörren till sin lägenhet och går in.

Uppgift A – Målade beskrivningar

Skriv texten med utförliga och målade beskrivningar av berättelsens personer, platser och händelser. Använd specifika ordval, adjektiv och bildspråk för att få texten så levande som möjligt.

Skriv i 7–10 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra. Jämför beskrivningarna med varandra.

Uppgift B – Jag, jag, jag

Skriv om texten till jagform i preteritum (dåtid). Du väljer vem som ska vara jaget i din berättelse. Hur uppfattar jaget händelserna? Vad ser jaget? Vad ser jaget inte?

Skriv i 7–10 minuter.

→

Läs texterna högt för varandra.

- Vilka olika "jag" fanns det i de olika texterna?
- Var det någon som använde en oväntad person som jagberättare?

Uppgift C – Du, du, du

Skriv texten i duform och i presens. Du väljer vem som ska vara *du* i berättelsen.

Skriv i 7–10 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- Vilken effekt får duformen i texten?

Uppgift D – Baklänges

Skriv om texten så att händelserna sker i omvänd ordning jämfört med originalet. Vilka förändringar behöver du göra för att texten ska fungera?

Skriv i 5–7 minuter.

Läs texterna högt för varandra.

- Vilka utmaningar ställdes du inför när du skulle skriva berättelsen baklänges? Hur löste du dem?

Uppgift E – Poetisk text

Skriv om texten till en dikt. Välj när du ska byta rad. Rimma eller låt bli! Använd bildspråk eller andra språkliga verkningsmedel för att uppnå bästa effekt på dikten.

Skriv i 7–10 minuter.

Läs upp texterna högt för varandra.

- Vilka olika slags dikter blev det av texten?

Uppgift F – Journalistisk text

Skriv om texten till en notis, nyhetsartikel eller ett kort reportage. Besvara de journalistiska frågeorden *Vem? Vad? Var? När? Hur?* och *Varför?* i din text. Återge händelser och intervjusvar i texten.

Skriv i 10–20 minuter.

Läs texterna högt för varandra.

- Vilka olika nyheter skrev du och de andra i klassen om?
- Var det någon som använde en oväntad nyhet?

Uppgift G – Genretext

Skriv om texten till en genrelitterär text, det vill säga till genrer som exempelvis fantasy, skräck, thriller, sci-fi eller romance. Vad behöver du förstärka i texten för att få fram det genrespecifika?

Skriv i 10–20 minuter.

→

Läs texterna högt för varandra.

- Vilka olika genrer skrevs texten om till?
- Vilka utmaningar ställdes du inför när du skulle skriva din text?

Uppgift H – Teater- eller filmmanus

Skriv om texten till ett teater- eller filmmanus. Skriv dialoger, scenanvisningar och beskrivningar. Tänk på att inre tankar inte ska skrivas ut, utan måste sägas eller gestaltas på annat sätt, till exempel genom handling.

Skriv i 10–20 minuter.

Läs texterna högt för varandra.

- På vilka olika sätt gestaltades texten i manusen?
- Vilka utmaningar ställdes du inför när du skulle skriva din text?

LILLA
AUGUST
PRISET

KONTAKT

TELEFON: 076-125 36 66

EMAIL: INFO@LILLAAUGUSTPRISET.SE

BESÖKSADRESS:

SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN

C/O A HOUSE KATARINAHUSET

STADSGÅRDEN 6

116 45 STOCKHOLM